OPŁATA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VIII. Kraków, czwartek 21 maja 1925 Nr. 114

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej ... Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie ... w Krakowie 400.620.
Manuskrypty: komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi. Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione. Rękopisów redakcya nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75 gratulacye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50% zagraniczne o 100% droższe.

Sejm a rząd.

Kraków, 20 maja.

(Th.) Sejm mówi, a p. Grabski — mówmy dla ścisłości: dynastya Grabskich — rządzi. Sejm stał się klubem dyskusyjnym, a rząd mało się o to troszczy, co się w tym klubie mówi. Istnieje w Polsce coś w rodzaju wstydliwej — t. zn. wstydliwie nie przyznanej — dyktatury. System parlamentarny jest jeszcze tylko jakimś listkiem figowym dla zakrywania nagości. Nic poza tem.

Nie jest zupełnie potrzebnem, by omawiano dziwną strukturę naszego państwowego życia, która do tego stanu rzeczy doprowadziła. Niezaradność sejmu, jego rozbicie wewnętrzne w związku z lękiem przed zachwianiem się naszego pieniądza odebrały naszym ciałom ustawodawczym wszelką swobodę ruchu i wszelką wolność i samodzielność decyzyi.

Może jeszcze nie było u nas rządu, który się cieszył tak powszechnem niezadowoleniem, jak rząd p. Grabskiego. A właśnie ta powszechność niezadowolenia go trzyma. Paradoksalne, a jednak prawdziwe. Żadne stronnictwo nie chce brać na siebie brzemienia odpowiedzialności za utracenie tego rządu, bo liczy zawsze i spodziewa się niemal z dnia na dzień, z godziny na godzinę, że — inni to już załatwią. Takiej dziwacznej struktury politycznej chyba nie zna historya parlamentaryzmu. Niema stronnictwa w Sejmie, któreby się do rządu p. Grabskiego otwarcie przyznawało. Ale gdy przyszło do głosowania nad rezolucyą Koła Żydowskiego o wyrażenie votum nieufności rządowi, to jednak tylko „Wyzwolenie" i mniejszości narodowe za nim głosowały. Reszta Sejmu siedziała — niespokojnie.

Istotnie: niespokojnie. Miało się wrażenie, że niemal każdy poszczególny poseł, nietylko każdy klub, rwał się formalnie, ażeby ostatecznie wyrazić i wypowiedzieć jawnie, co myśli o tym rządzie i co dla niego czuje. A jednak — nie mieli odwagi. Czekają poprostu — może przecież kto inny to zrobi.

Wniosek „Koła Żydowskiego" był mocno niewygodnym dla wszystkich niemal ugrupowań sejmowych. Krytyka bowiem, jaka była wypowiadana w dyskusyi budżetowej, była tak ostrą, tak stanowczą, że logika kazała oczekiwać prostej konkluzyi, że temu rządowi się odmówi zaufania. Ale logika u nas nie ma głosu. Wszystko inne raczej, tylko nie logika.

Przedstawiali wszyscy mówcy budżetowi, że stoimy nad przepaścią, że gospodarstwo runie niebawem, że budżet jest we wielu pozycyach zasadniczych poprostu fikcyjny, bo już nie można się spodziewać tych olbrzymich dochodów z okaleczonego gospodarstwa, na jakie rząd z taką pewnością siebie, z pewnością — rzeklibyśmy — podatkowego egzekutora, liczy. Podatek majątkowy nie może w żaden sposób przynieść tych setek milionów, które sobie w preliminarzu budżetowym spokojnie i cierpliwie na piśmie figurują. Inne podatki chyba także są już na wyczerpaniu. A pożyczka nie dopisała.

We wszystkich gałęziach administracyi odsłonięto — mówmy łagodnie — niedomagania, które zaczynają być wprost groźnemi. Ręki rządu nie widzi się i nie czuje się tam, gdzie społeczeństwo oczekuje od niego opieki, lub bodaj, jakiegoś celowego kierownictwa.

Obywatel czuje rząd tylko wtedy, gdy ma świadczyć ponad siły na rzecz państwa, nigdy zaś tam, gdzie potrzebuje ochrony. Tak jednomyślnie stwierdzili wszyscy bez wyjątku mówcy budżetowi przy każdym bez wyjątku dziale budżetowym. Nikt nie wystąpił w obronie rządu. Nikt nie twierdził, że rząd dobrze i celowo kieruje nawą państwa. Nikt, np., nie twierdził, że małostkowe środeczki, jak szykany niebywałe w dziedzinie paszportowej, są celowym środkiem do uzdrowienia skarbu. Budżet dwumiliardowy, który się obawia zachwiania się wskutek wywozu jakich kilku czy kilkunastu milionów zagranicę, chyba nie jest mocno osadzony. To nas poprostu ośmiesza na świecie, a nie podnosi naszego kredytu. Tak rządzi p. Grabski. A Sejm to widzi, to rozumie, ostro krytykuje, — a rząd jednak żyje. Żyje? Co więcej: nie pozwala Sejmowi, poza wolnością mówienia, powziąć ani jednej uchwały, któraby uraziła choćby jednego ministra, lub wiceministra.

Nie — trzebaby chyba powtórzyć całą pierwszą katylinarkę, ażeby wyrazić całą dziwaczność położenia parlamentarnego. A trzeba, przedewszystkiem, powtórzyć zasadnicze pytanie starego Cycerona: Quousque tandem? Jak długo jeszcze?

Sejm mówi: do jesieni. A p. Grabski, wiedząc chyba dobrze o tem, co mówi Sejm, myśli sobie zapewne: tak długo, jak ja sam będę chciał. Bo — kto się odważy?...

Dyskusya w sprawie gdańskiej

w senackiej komisyi budżetowej.

Warszawa, 19. 5 PAT. Na posiedzeniu senackiej komisyi skarbowo budżetowej senator Nowodworski referował budżet ministerstwa sprawiedliwości. W dyskusyi przemawiali senatorowie Siedlecki, Średniawski i Adelmann.

Przedstawiciel rządu oświadczył, że obecnie przygotowuje się projekt ustawy o sądach polubownych. Co się tyczy bezpieczeństwa, to nie stoi ono na niższym poziomie niż zagranicą. Po dyskusyi przyjęto budżet ministerstwa sprawiedliwości bez mian.

Następnie komisya przystąpiła do dyskusyi nad budżetem ministerstwa spraw zagranicznych. W chwili przybycia na posiedzenie ministra Skrzyńskiego, dyskusyę nad tym działem budżetu przerwano i przystąpiono do omawiania sprawy gdańskiej. Po obszernej dyskusyi komisya uchwaliła rezolucyę, wzywającą rząd, aby z całokształtu spraw gdańskich utworzono przy ministerstwie przemysłu i handlu osobny wydział, któryby objął funkcye rozrzucone dotychczas w różnych ministerstwach.

Nadto senator Buzek zgłosił rezolucyę jako wniosek mniejszości, która wzywa rząd, aby przy ministerstwie spraw zagranicznych został utworzony osobny organ uzgadniający politykę różnych ministerstw wobec Gdańska.

Senat

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19. 5 Sin. Na dzisiejszem posiedzeniu senatu referował sen. Jackowski o zm[illegible] ... dury cywilnej w Kongresówce.

Następnie sen. Szereszewski referował traktat handlowy ze Szwecyą, sen. Koskowski konwencyę konsularną z Estonią. Traktat handlowy ze Szwecyą i konwencyę z Estonią ratyfikowano i przyjęto.

Sprawę zmiany regulaminu senatu odłożono do następnego posiedzenia.

Konwent seniorów Senatu

Warszawa, 19. 5 PAT. Dziś pod przewodnictwem marszałka senatu Trąmpczyńskiego odbyło się posiedzenie konwentu seniorów senatu, na którem rozbyła sprawa podziału miejsc w komisyach [illegible]u powstania nowego ugrupowania na tere[illegible]entarnym, a mianowicie klubu pracy. Na[illegible]wiono, że plenarne posiedzenia sena[illegible] budżetu rozpoczną się z początkiem [illegible]

—o-o—

[illegible]emier Thu[illegible] e Wilnie

([illegible]fonem od naszego korespondenta)

[illegible]szawa, 19. 5 Sin. Wicepremier Thugutt wyje[illegible] dziś do Wilna, skąd odbędzie podróż po całej [illegible]szczyźnie.

Przedstawiciele rolnictwa u prem. Grabskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19. 5 Sin. Dziś odbyła się konferencya przedstawicieli rolnictwa u premiera Grabskiego. Premier Grabski oświadczył obecnym, iż niema obecnie mowy o podniesieniu cen na wyroby spirytusowe. Odnośnie zaś do wywozu produktów rolnych zagranicę nastąpią w najbliższym czasie pewne ulgi.

Konferencya prasowa z komisarzem Ligi narodów Zimmermannem

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19. 5. Sin. Komisarz Ligi narodów w Austryi p. Zimmermann odbył dziś konferencyę prasową, w czasie której mówiąc o sytuacyi Austryi oświadczył, że szanse Austryi przedstawiają się obecnie dobrze, waluta austryacka jest stałą, poważny niepokój wzbudza tylko wzrost bezrobocia.

134-letni starzec w kancelaryi sejmowej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 19. 5 Sin. Wczoraj zgłosił się do kancelaryi sejmowej 134 lat liczący szlachcic z Podlasia, nazwiskiem Teofil Pukalski. Opowiadał on, że brał udział w powstaniu 1863 roku, pamięta dobrze powstanie listopadowe i czasy Napoleona.

Wielka debata polityczna w Reichstagu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Berlin, 19 V. (T) Dziś rozpoczęła się w Reichstagu wielka debata nad zagraniczną polityką Niemiec z okazyi ekspose wygłoszonego przez Stresemanna.

Pierwszy zabrał głos w dyskusyi pos. Breitscheid (socyalista), który oświadcza, że stronnictwo socyalistyczne respektuje osobę Hindenburga, jako prezydenta Rzeszy, jak długo będzie on stał na straży konstytucyi. — Niemcy nie myślą o rewizyi granic wschodnich z bronią w ręku, ale uważają za rzecz możliwą i odpowiednią, aby międzynarodowy Trybunał sprawiedliwości sprawę tą rozpatrzył i wydał słuszny wyrok.

Pos. hr. Westarp (niem. narod. str. ludowe) mówiąc o Polsce oświadcza, że z Polską, która gnębi mniejszość niemiecką, nie doprowadzą rokowania i układy do celu. Wszelkie orzeczenia Trybunałów międzynarodowych nie zdadzą się na nic, bo Polska ich nie wykona.

Mowca zgadza się naogół z polityką zagraniczną min. Stresemanna.

Pos. Kaas (centrum) aprobuje politykę Stresemanna, uważa, że Niemcy winne ze wszystkich sił dążyć do porozumienia z państwami sąsiedniemi i pracować z nimi razem dla ugruntowania pokoju w Europie. Mowca gorąco wita oznaki wskazujące na możliwość wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów i uważa, że jest polityką samobójczą, by Francya i Niemcy były po wojnie zaciętymi wrogami.

Pos. Baden (niem. lud.) uważa, że po wyborze Hindenburga osłabiło się znaczenie Niemiec w świecie.

Pos. Ruth Fischer (komunistka), omawiając politykę Stresemanna, nazywa go „oszukanym oszustem" i zarzuca mu, że przez politykę swoją chce wydać Niemcy zupełnie na łaskę Anglii. Jedyna polityką Niemiec jest oparcie się na Rosyi sowieckiej.

Pos. hr. Bernsdorf (demokrata) wypowiada się za wstąpieniem Niemiec do Ligi narodów, aby na tamtejszym terenie Niemcy szukały należnego im stanowiska w Europie.

Anglia nie rozpocznie z sojusznikami akcyi przeciw sowietom

Londyn. 19 5. PAT. Odpowiadając w Izbie gmin na interpelacyę podsekretarz stanu dla spraw zagranicznych Mac Neill oświadczył, że rząd angielski otrzymał już od rządu francuskiego opinie w sprawie niemieckiej propozycyi co do paktu gwarancyjnego. W odpowiedzi na drugą interpelacyę czy rząd zamierza rozpocząć z Francyą i innymi rządami sojuszniczymi rokowania w sprawie zagrożenia Rosyi sowieckiej zerwaniem stosunków dyplomatycznych podsekretarz stanu odpowiedział przecząco.

* * *

Londyn, 19 V. PAT. Angielskie koła dyplomatyczne zaprzeczają pogiosce, jakoby sojusznicy zamierzali wysłać do sowietów zbiorową notę w sprawie propagandy wywrotowej.

St. Zj. odmówią kredytu państwom,

które nie płacą długów.

Nowy Jork, 19. 5 PAT. Wolff. Evening Standart donosi z Waszyngtonu, że jeżeli odpowiedź państw europejskich na propozycyę prezydenta Coolidgea w kierunku rozpoczęcia rokowań w sprawie zawarcia układu co do długów [illegible]anych wypadnie niepomyślnie, to będzie to [illegible]ten skutek, że kongres poweźmie rezolucyę, [illegible]ej zanaczy, że tym państwom, które zobowiąz[illegible]wych nie uregulowały odmówiony będzie kre[illegible]

Nowy Jork, 19. 5 PAT. Dz[illegible]niki donoszą. że powodem akcyi celem uregulowania długów zaciągniętych w Ameryce jest plan Coolidgea zniżenia podatków i umorzenia bieżącego długu amerykańskiego. Dłużnicy Ameryki mogliby płacić rocznie pół miliarda dolarów. Suma ta wystarczyłaby do przeprowadzenia zniżek podatkowych. Francya mogłaby uzyskać pomyślniejsze warunki, niż Anglia, gdyby kongres się na to zgodził, wówczas musianoby prawdopodobnie pertraktować z Anglią. Anglii nie przyznano wprawdzie klauzuli największego uprzywilejowania atoli oświadczono jej swego czasu ustnie, że inne państwa nie będą lepiej traktowane.

Nowy Jork, 19. 5 PAT. W sprawie uregulowania długów postanowił rząd amerykański wysłać sekretarza urzędu handlowego Davey'a do Europy. Ma on polecenie przedstawić poszczególnym rządom stanowisko Ameryki i przygotować regulacyę długów. Devey wyjeżdża we środę do Europy.

Burdy antysemickie na technice wiedeńskiej

Hakenkreuzlerzy „w obronie" profesora atakowanego przez pisma, urządzają awantury antyżydowskie.

Wiedeń, 19 V. PAT. Dzisiaj była technika wiedeńska widownią burzliwych scen. Mianowicie niemieccy narodowcy i członkowie stowarzyszenia „Frontkämpfer" obsadzili wejście do gmachu techniki i nie wpuszczali do niej studentów żydowskich, motywując swe postępowanie tem, że pisma filosemickie zaatakowały niemiecko-narodowego profesora Hobes'a Nardoowcy wtargnęli do sal wykładowych i wypędzili z nich słuchaczy żydowskich. Senat postanowił zawiesić wykłady na technice.

Zawieszenie wykładów na technice wiedeńskiej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 19. 5 (D.) Rektor techniki wiedeńskiej zarządził dziś o 11 przed południem zawieszenie wszystkich wykładów i ćwiczeń na technice na czas nieograniczony z powodu awantur antysemickich wywołanych przez hankenkreutzlerów.

Trzecia międzynarodowa konferencya pracy w Ge[illegible]

Benesz przewodniczącym.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 19 V. (D) Z Genewy donoszą: Dziś została tu otwartą trzecia międzynarodowa konferencya pracy. Otwarcia dokonał delegat francuski Lafontaine, przewodniczącym został wybrany minister Benesz.

Przewodniczący podziękował za wy[illegible] świadczając, że uważa to za uznanie d[illegible] chosłowacyi za pracę w dziedzinie p[illegible] socyalnej, wspominając o stracie, jaką [illegible] ferencya poniosła przez śmierć Brantinga.

Demilitaryzacya Szwecyi

Sztokholm, 19 V. PAT. Ze sprawozdania komisyi parlamentarnej wynika, że rząd szwedzki uzyskał większość dla swego projektu redukcyi armii. W razie przyjęcia projektu przez drugą i pierwszą izbę, będzie skład armii następujący: obok mniejszych formacyi specyalnych pozostanie 20 pułków piechoty, 4 pułki kawaleryi, i 7 pułków artyleryi. Rozpuszczonych będzie: 7 pułków piechoty, 4 pułki kawaleryi, 1 pułk artyleryi i około 1000 oficerów. Ogólne koszta siły zbrojnej wyniosą 207 milionów koron szwedzkich.

Parlament włoski przyjął ustawę skierowaną przeciw lożom masońskim.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń 19. 5 (D.) Z Rzymu donoszą: Senat przyjął dziś 304 głosami ustawę zwróconą przeciw lożom masońskim.

Rząd włoski ma zamiar jeszcze w ciągu obecnej sesyi usunąć ze służby państwowej urzędników niepewnych pod względem politycznym.

Włochy nie dopuszczą do połączenia Niemiec z Austryą

Rzym, 19. 5 PAT. Omawiając projektowane przez Niemcy przyłączenie Austryi do rzeszy Epoca zauważa, że takie połączenie w wysokim stopniu wzmocniołby siłę i znaczenie południowych katolickich państw niemieckich zwracających jak wiadomo pożądliwy wzrok w kierunku terytoryum nad górną Adygą a równocześnie pozbawiłoby Włochy rynku austryackiego. Pozatem o ile takie połączenie Niemiec z Austryą miałoby być dokonane za zgodą Francyi, Polski i Czechosłowacyi, to zarazem spowodowałoby odosobnienie Włoch.

Senat włoski uchwalił budżet min, wojny

Rzym, 19 V. PAT. Na propozycyę Mussoliniego senat po dyskusyi przyjął 160 głosami przeciwko 28 projekt ustawy o naczelnem dowództwie armii. Następnie przyjęto 140 głosami przeciwko 48 budżet ministerstwa marynarki.

* * *

Rzym, 19. 5 PAT. Podczas wczorajszej dyskusyi w senacie nad rządowym projektem ustawy o reorganizacyi naczelnego dowództwa armii, projekt ten energicznie zwalczał były minister marynarki Thaon di Reval występując przeciw oddaniu marynarki w zależność od armii i jej naczelnego dowództwa. Odpowiadając na zarzuty admirała Mussolini stwierdził, że utworzenie jednolitego dowództwa wspólnego dla armii i marynarki jest koniecznością, czego dowiodły doświadczenia ostatniej wojny.

Przygotowania Francyi w Marokku

Paryż, 19 .5 PAT. Jak donoszą z Fezu odbyła się tam dłuższa konferencya między marszałkiem Lyauteyem a generałem de Chambrun, poczem marszałek odjechał z powrotem do Rabathu. Wedle doniesień z Tangeru, Ab El Krim przygotowuje nową ofenzywę na zachodnią granicę hiszpańskiej strefy.

Współpraca francusko-angielska w obronie cywilizacyi europejskiej w Marokku.

Paryż. 19 V. PAT. Przemawiając na bankiecie, wydanym przez komitet wykonawczy stowarzyszenia francusko-wielkobrytyjskiego, sir Robert Horne oświadczył, że można pokładać jak najdalej idące nadzieje, we współpracy Chamberlaina z Briandem, zmierzającej do ściślejszego zbliżenia obu krajów. Sir Horne zaznaczył dalej, iż oddziały francuskie w Maroku występują nietylko w obronie obszarów francuskich, ile w obronie interesów cywilizacyi europejskiej. W końcu sir Horne wyraził przekonanie, iż niewyczerpalne zasoby, jakiemi dysponuje Francya pozwolą jej przezwyciężyć chwilowe trudności finansową.

— **Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pi[illegible] prosimy o rychłe odnowienie prenumera[illegible] na miesiąc czerwiec załączonym do dzi[illegible]szego numeru czekiem P. K. O.**

Listy z Palestyny.

Nowa Hajfa.

„...Tak, tak. — Hajfa, jak Pan widzi, ma wszelkie dane by wkrótce być tem dla Palestyny, czem Semmering dla Austryi, Zakopane dla Polski, Sorento względnie Capri dla Włoch. — Niech to Pana nie przeraża, że dzikie te zbocza obsiane są jeszcze gęsto kamieniami. Nawet gdyby portu w Hajfie nie było, posiada Karmel te warunki klimatyczne, które niewątpliwie uczynią z Hajfy pierwszorzędne letnisko nie tylko dla Palestyńczyków ale i dla obywateli poza Palestyny, a zwłaszcza z Egiptu. Już dziś obok luksusowo urządzonego hotelu Herclia ugrupowało się na Karmelu kilka wil, a drugi hotel budują warszawscy Żydzi. A tam, przy tym nowym placu wznoszą się już mury sanatoryum robotniczego, mającego stanąć w pośrodku przyszłego osiedla Żydów rumuńskich. Budowa tramwaju, który połączy Hajfę ze szczytami Karmelu, jest tylko kwestyą oddania do użytku elektrycznej sieci Ruttenberga, kończącego już swe prace..."

Mój towarzysz opowiada to z dumą i radością człowieka zdającego sobie sprawę, że jego patryotyzm lokalny i w najkrytyczniejszym słuchaczu znaleść musi aprobatę. Idziemy bowiem nagim grzbietem Karmelu po świeżo walcowanym gościńcu, biegnącym wzdłuż parcel wytyczonych betonowymi granicznikami. Grupy chaluców zajęte są na parcelach przeznaczonych na ogrody zbieraniem kamieni, trzebieniem chwastów, przekopywaniem ziemi i sadzeniem małych świerków względnie winnej latorośli. Część ogrodów otaczają już kamienne płoty świadczące, że ręka ludzka rozpoczęła i na tem pustkowiu błogosławne dzieło odbudowy... A z jednej i drugiej strony widok na dalekie morze, po którego tafli spienione fale raz wraz niby białe żaglowce suną ku oblanemu słońcem wybrzeżu, przepadając gdzie we wnętrzu piaszczystej zatoki. U stóp Karmelu ściele się dworzec kolejowy Haify, wrzyna się w morze molo cesarza Wilhelma, piętrzą się kopułami nakryte domy, starego miasta. W pośrodku stoków wyrastają majestatyczne sylwetki techniki i szkoły realnej z wieńcem nowych z kamienia kutych domów nowej, żydowskiej Hajfy. Tam zaś dalej, na drugim końcu wklęsłego łuku, błyszczą w słońcu minarety Akka. A jeszcze dalej na zamglonym horyzoncie rysują się ośnieżone kopuły Hermonu i Libanonu... Zaiste krajobraz, którego się nie zapomina. Jak Neapol lub Bergen oczarowuje Hajfa oko i w wieczną niewolę bierze duszę...

Tak. Mój towarzysz ma racyę. Bo jakkolwiek Hajfa nie może się poszczycić omszałą dostojnością Jerozolimy, skoncentrowaną energią Tel- Awiwu, to jednak ma najpiękniejszą palestyńską panoramę i bliską, bujnym rozkwitem zapowiadającą się przyszłość.

Ostatnie słowo pomyślałem, zdaje się głośno, bo mój towarzysz odrazu do tego słowa nawiązuje.

„...Mówisz Pan o przyszłości? O, tak. Hajfa ma bez wątpienia wielką przyszłość także jako miasto przemysłowo-handlowe. Już obecnie, jakkolwiek portu jeszcze niema, powstało tu w krótkim czasie kilka fabryk. Cóż dopiero, gdy port wybudują! A port będzie gdyż tego wymaga nie tylko położenie miasta, lecz wzgląd na — angielskie krążowniki... Widzi Pan, tam na prawo, ten łuk wybrzeża morskiego, łączącego Hajfę z Akko? To- świeżo zakupione tereny przez połączone żydowskie towarzystwa kolonizacyjne, około siotrzydzieści tysięcy dunamów. Tu mają wkrótce powstać nowe żydowskie osiedla, ugrupowane w czterech strefach. Pierwsza nad morzem to - miasto, dalszy ciąg Hajfy, lecz z plażą, łazienkami i bulwarami. Druga — część handlowa. Trzecia obejmować będzie gospodarstwa o intenzywnej kulturze, a czwarta to wieś. Miasto ma budować Kadoorie..."

Nazwisko tego Rotszylda Wschodu przypomina mi interesujące wczorajsze spotkanie. Znajoma Pani G., mająca szczególne upodobanie i szczęście do ludzi niepowszedniego typu, zaprowadziła mię do Bat-Galim, nowej dzielnicy żydowskiej wyrastając w dosłownem tego słowa znaczeniu wprost z morza. Szum fali morskich, uderzających o nadbrzeżne skały, towarzyszy tu wszędzie, tak na ulicy, jakoteż w mieszkaniu. Szum ten w połączeniu z wiatrem wstrząsającym o ściany, trzęsącym drzwiami i oknami nie przeszkadza jednak w pracy Drowi Steinitzowi, którego z trudem znaleźliśmy w jednym z tych domków nie opatrzonych jeszcze numerami. Zastaliśmy go na poddaszu w swem laboratoryum. O wysokiem łysem czole uczonego, wnikliwym wzroku i brodą choć bez okularów odpowiada w zupełności mojemu obrazowi, który sobie o nim wytworzyłem, słuchając po drodze z ust wspomnianej Pani G. jego biografii.

Dr. Walter Steinitz jest wielce poszukiwanym specyalistą chorób sercowych w jednem z niemieckich miast. Ma on jednak jedną „słabość". Lubi mianowicie namiętnie szukać za różnego rodzaju morskimi okazami, wędrującymi w pogoni za nowemi wrażeniami z Oceanu Indyjskiego przez kanał Sueski do wód Morza Śródziemnego. Rok rocznie pieniądze zarobione rozległą praktyką wydaje na rynku rybnym w Hajfie, gdzie kupuje dziwne okazy palestyńskiej fauny morskiej, by je wraz z tymi, które osobiście złowi, wysłać po odpowiedniem spreparowaniu do dalszego naukowego badania przez specyalistów na uniwersytetach niemieckich... Pokazuje nam swe akwaryum. Słoje i flaszki, talerze, szklanki i blaszanki, a w nich badane pod mikroskopem bardzo zajmujące stworzenia o nader bogatej grze kolorów, misternej strukturze, subtelnym dziwnie sharmonizowanym ornamencie. Wprost nie do uwierzenia iż te właśnie nikłe jestestwa gołem okiem prawie że niedostrzegalne, niby gąsienice, niby pijawki, niby ślimaki wgryzają się w skałę i wiercąc w niej rozsadzają najpotężniejsze głazy zmieniając z czasem swą cichą i mozolną pracą kształt i geologiczny układ palestyńskiego wybrzeża...

Widząc nasze żywe zainteresowanie się jego okazami zwierza się Dr. Steinitz ze swych planów. Jego prace mogą mieć po za naukową wartością wielkie znaczenie praktyczne zwłaszcza dla rybołóstwa palestyńskiego, jeszcze zupełnie nie rozwiniętego i nie wyzyskanego. Jego dotychczasowe badania nie mogą jednak być należycie spożytkowane, gdyż brak w kraju odpowiedniej stacyi doświadczalnej. Chce on też dlatego stworzyć instytut biologiczny, w którymby badano faunę i poniekąd florę wód palestyńskich na wzór stacyi doświadczalnej dla wód Morza Śródziemnego w Neapolu. Dotychczasowe praca wykonał z własnych środków. Ma jednak nadzieję, że uda mu się zebrać potrzebne dziesięć tysięcy f. st. na wystawienie, urządzenie i utrzymanie takiej stacyi w Palestynie. Nie wie tylko, jak się do tego zabrać, gdyż potrzeba takiej instytucyi nie rzuca się bezpośrednio w oczy, a on sam „podobno jest dobrym lekarzem, lecz na pewno kiepskim adwokatem swej sprawy". Wprawdzie jego przyjaciele uzyskali przed kilku dniami u Kadooriego zobowiązanie na oddanie pod wspomniany instytut potrzebnej ilości ziemi na terenie między Akko a Hajfą, któż jednak da pieniądze na budowę urządzenia i utrzymanie...

Mówił to z pewną rezygnacyą w głosie o uśmiechu. Ja jednak słuchając jego wynurzeń widziałem już to nowe miasto Kadooriego o szerokich, lecz cienistych ulicach, rozległych bulwarach pełnych ludzi ze wszystkich zakątków świata; miasto, w którem Wschód i Zachód spotykać się będą w pokojowej rywalizacyi, we wzajemnej wymianie swych dóbr duchowych i materyalnych. A nad tem miastem straż dzierży Karmel w królewskiej szacie swych winnic, białych wil, i cienistych alei.. Przy jednej zaś zacisznej ulicy w pośrodku rozległego parku widziałem upragniony przez Dra Steinitza instytut... Wierzę bowiem, że instytut ten stanie. Nie dlatego, że Einstein przewodniczy komitetowi, który w Niemczech się utworzył dla budowy takiej stacyi, ale dla tego, że myśl powołania do życia tej instytucyi jest „słabą stroną" Dra Steinitza. Doświadczenie zaś uczy, że „słabe strony" zapaleńców okazują się zazwyczaj najsilniejszemi pobudkami czynu.

Cztery kongresy żydowskie

odbędą się w sierpniu br. we Wiedniu

XIV. Kongres syonistyczny. — Kongres nauczycieli hebrajskich. — Brith Noar. — Kongres inżynierów i architektów.

XIV Kongres syonistyczny, do którego przygotowania są w pełnym toku będzie — zdaniem wielu — ostatnim kongresem w golusie, ponieważ dalsze odbędą się już w Palestynie. Będzie to przytem najbardziej interesujący i jeden z najważniejszych kongresów z pośród dotychczasowych odbytych w golusie. Poza bowiem znaczną ilością bardzo ważnych problemów, które kongres będzie miał rozwiązać, a które przyciągną niezawodnie bardzo liczne delegacye ze wszystkich części świata odbędzie się równocześnie z XIV kongresem syonistycznym cały szereg innych żydowskich kongresów światowych, które skupią liczne delegacye i wywrą wpływ na obrady kongresu syonistycznego.

Pierwszym takim kongresem będzie światowy kongres nauczycieli hebrajskich.

Inicyatywa zwołania w roku bieżącym pierwszego kongresu światowego nauczycieli hebrajskich wyszła z szeregów nauczycielstwa palestyńskiego. Nauczycielstwo palestyńskie stanowi najsilniejszy związek naucz. hebr. na świecie który niezawodnie nada ton na kongresie nauczycielskim. Fakt, że kongres ten odbywa się równocześnie z kongresem syonistycz nym nie jest tylko przypadkiem. Jak wiadomo bowiem XIV kongres syonistyczny będzie musiał ostatecznie rozstrzygnąć o stosunku Organizacyi Syonistycznej do szkolnictwa hebrajskiego w Palestynie.

Równocześnie z XIV kongresu odbędzie się we Wiedniu pierwszy światowy kongres żydowskich inżynierów i architektów. I ten kongres będzie miał niezawodnie wielkie znaczenie . Jak wiadomo ruch budowlany w Palestynie jest w chwili obecnej niezwykle ożywiony, lecz brak w tym ruchu budowlanym jakiegokolwiek planu. Zadaniem kongresu inżynierów i architektów będzie stworzenie pewnego planu dla budowli palestyńskiej, aby Palestyna nie była mięszaniną wszelakiego rodzaju stylów i projektów.

Obok tych dwóch kongresów odbędzie się również drugi światowy kongres młodzieży żydowskiej „Brith Hanoar". Jak wiadomo zaproponował austryacki związek młodzieży żydowskiej zwołać kongres do Wiednia, w czasie XIV kongresu syonistycznego. I ten kongres wywrze znaczny wpływ na ruch młodzieży żydowskiej. Jak wiadomo w pierwszym kongresie „Brith Hanoar" odbytym w Gdańsku we wrześniu ub. roku nie brała udziału niemiecka organizacya „Blau- Weis", ani młodzież żydowska w Ameryce.

Obecny kongres Brit Hanoar zapowiada się znacznie lepiej. Wezmą w nim udział przedstawiciele młodzieży żydowskiej z całego świata.

15 maja otworzono we Wiedniu syonistyczne biuro kongresowe. Ruch w tem biurze jak podają pisma jest niezwykle ożywiony. Przytem trzeba zaznaczyć, że niemal cały Wiedeń przygotowuje się na czas kongresów żydowskich Teatry i kina przygotowują wystawienie żydowskich sztuk. Rząd austryacki i magistrat wiedeński idzie na rękę poczynaniom biura kongresowego, ułatwiając mu na każdym kroku działalność.

Gmina żydowska w Zurychu na Keren Hajessod

Co na to liczebnie większe gminy żydowskie w Polsce?

Zurych. (ŻAT.). Ogólne zebranie członków gminy żydowskiej w Zurychu przyjęło jednomyślnie uchwałę o wstawieniu do budżetu gminy pozycyę w wysokości 3,000 fr. szw. na rzecz „Keren Hajessod". Biorąc pod uwagę małą liczbę Żydów, jaka zamieszkuje Szwajcaryę zajmują Żydzi szwajcarscy jedno z pierwszych miejsc pomiędzy krajami opadatkującymi się na rzecz „Keren Hajessod".

KRONIKA.

Kraków, 20 maja.

ZEBRANIE SZEKLOWCÓW.

We czwartek, dnia 21 bm. odbędzie się w lokalu Organizacyi syońskiej (Stradom 15) zebranie szeklowców z następującym porządkiem dziennym:

1. Wybór Komitetu lokalnego Organizacyi Syońskiej w Krakowie,
2. Zagadnienia XIV. Kongresu — referent Dr Feldblum,
3. Ewentualia.

Początek o godz. 8-mej wieczór. Wstęp dla szeklowców.

— **AKCYA SZEKLOWA.** W związku z odbywającą się obecnie akcyą szeklową Biuro Org. Syońskiej prosi nas o zaznaczenie dla oryentacyi szeklowców, że szekle ogólno-syońskie mają obwódkę błękitną, „Mizrachi" — fioletową, a „Hitachdutu" — zieloną.

—o-o—

— **JUTRZEJSZY NUMER** „Nowego Dziennika" ukaże się w objętości 12 stron druku.

— **KOMISARZ LIGI NARODÓW ZIMMERMANN W KRAKOWIE.** W bieżącym tygodniu prawdopodobnie we czwartek przyjeżdża do Krakowa p. Zimmerman, komisarz Ligi narodów dla spraw finansowych republiki austryackiej w Wiedniu. P. Zimmermann zabawi w Krakowie jeden dzień, w ciągu którego zwiedzi zabytki Krakowa. Popółudniu wyjedzie samolotem do Wiednia.

— **ZAKONCZENIE OBRAD ZJAZDU DZIAŁACZY SANITARNYCH.** Wczoraj, w drugim i ostatnim dniu obrad IV-go zjazdu lekarzy i działaczy sanitarnych miejskich uczestnicy zjazdu zwiedzili urządzenia miejskiego urzędu zdrowia, rzeźnię miejską oraz zakłady sanitarne. W czasie konferencyi wygłoszono szereg referatów na tematy :Sprawa organizacyi sanitarnych w oświetleniu budżetów miast z r. 1924, opieka społeczna nad matką i dzieckiem walka ze śmiertelnością niemowląt, opieka hygieniczno-lekarska w szkołach powszechnych. Po referatach i dyskusyi uchwalono przedstawione wnioski, poczem obrady zamknięto.

— **STAN CHORÓB ZAKAŹNYCH W KRAKOWIE** w tygodniu od 10—16 bm. przedstawiał się następująco: na szkarlatynę zachorowało osób 5 (w tem 1 obca), na różyczkę 1, na odrę 20, na ospę wietrzną 3, na tyfus brzuszny 2, na koklusz 3, na czerwonkę 1 obca. Przebieg szkarlatyny w roku bieżącym jest bardzo łagodny, do rzadkości należą przypadki, któreby przebiegały z jakiemkolwiek powikłaniem. W ostatnich tygodniach liczba przypadków szkarlatyny znacznie się zmniejszyła. Obecnie przeciwko szkarlatynie stosuje się bezpłatnie szczepionkę dra Gabryszewskiego. W przypadkach zaś duru brzusznego i czerwonki, stosuje się u osób z otoczenia chorego szczepionkę prof. Besredki w postaci pigułek. Od 1 maja lekarze okręgowi odbywają szczepienia ochronne przeciw ospie.

— **KURSA DLA NAUCZYCIELI.** W roku szkolnym 1926—27 będzie czynna w Krakowie grupa geograficzno-przyrodnicza państwowego wyższego kursu nauczycielskiego dla nauczycieli szkół powszechnych. Przyjęci mogą być nauczyciele (lki) posiadający oprócz matury seminaryalnej (I-szy egzamin naucz.) także egzamin kwalifikacyjny, którzy przed 1 września 1926 nie przekroczą 35 roku życia. Podania należy wnosić do kuratoryum okręgu szkolnego krakowskiego drogą służbową najpóźniej do 10 czerwca br.

— **KOLONIA KOLEJOWA W PROKOCIMIU.** Jak się dowiadujemy, komitet budowy kolonii kolejowej w Prokocimiu pod Krakowem poczynił starania w uzyskanie znaczniejszych kredytów rządowych na dalsze prowadzenie robót budowlanych. Z projektowanego kompleksu 200 budynków wykonano dotąd 40 domków mieszkalnych, 32 zabudowań gospodarczych, 28 fundamentów ziemnych i 17 cokołów. Dotąd użyto na budowę 747,340 złotych na ogólne zapotrzebowanie kredytu w kwocie 2.564.200 zł. W wybudowanych mieszkaniach znalazło już pomieszczenie około 40 rodzin, a po zrealizowaniu całego projektu budowy kolonia będzie liczyć 700—800 rodzin, czyli ponad 2000 mieszkańców.

Pobyt ministra robót publicznych w Krakowie.

W poniedziałek o godzinie 7'45 wieczór przybył z Brzeźnicy do Krakowa państwowym statkiem „Dunajec" p. minister robót publicznych Rybczyński, który w towarzystwie referenta sejmowego posła Romockiego odbywa podróż inspekcyjną po województwie krakowskiem. Przy przystani na placu Groble oczekiwali ministra wojewoda krakowski Kowalikowski z sekretarzem prezydyalnym Stańkowskim, komendant obozu warownego pułk. Augustyn starosta krakowski dr Bal, dyrektor policyi dr Styczeń i personel urzędniczy tutejszej okręgowej dyrekcyi robót publicznych. W podróży towarzyszyli ministrowi dyrektor okręgu robót publ. inż. Dudek z naczelnikiem wydziału wodnego inż. Jarosławieckim i referentami, dyrektor dróg wodnych inż. Czerwiński i inspektor rzek żeglowych inż. Poźniak. Minister Rybczyński i poseł Romocki zamieszkali w gmachu województwa.

Wczoraj we wtorek minister Rybczyński oglądał postępy robót publ. w m. Krakowie, a w południe przyjmował delegacye w gmachu województwa. M. in. zjawili się: rektor Uniw. Jag. dr Rostworowski z prof. Sikorskim w sprawie rozbudowy zakładów uniwersyteckich, deputacya związków zawodowych z pos. Bobrowskim w sprawie podjęcia budowy gmachów rządowych celem zatrudnienia bezrobotnych, deputacya Izby rękodzielniczej w sprawie powierzania robót państwowych bezpośrednio rękodzielnikom. O godz. 1'30 popołudniu minister odbył konferencyę z wojewodą Kowalikowskim, dyrektorem robót publ. inż. Dudekiem oraz naczelnikami wydziałów województwa dr Szymusikiem i dr Kwiatkowskim poczem udzielił wywiadu przedstawicielom prasy krakowskiej.

Min. Rybczyński odjechał z Krakowa o godz. 11-ej w nocy pociągiem do Warszawy, zaś komisya ministeryalna odbędzie zapowiedzianą podróż statkiem w dół Wisły.

Minister robót publicznych Rybczyński o aktualnych sprawach odbudowy.

Konferencya z przedstawicielami prasy krakowskiej.

Inwestycye państwowe na okres najbliższych 15 lat. — Zabezpieczenie Krakowa przed powodzią. — Budowle rządowe w Krakowie, Tarnowie i Chrzanowie. — Gdzie stanie pałac sprawiedliwości? — O utworzenie obywatelskiego komitetu rozbudowy.

Pan minister robót publicznych Rybczyński przyjął wczoraj w południe w województwie przedstawicieli prasy krakowskiej której udzielił szeregu interesujących informacyi w sprawach jego resortu. Pan minister zwiedza obecnie województwo nasze w związku z programem działalności na polu inwestycyi państwowych, tyczących się Krakowa i okolicy, celem przyspieszenia ich tempa. Rząd zamierza uwagę swą zwrócić w kierunku zabezpieczenia Krakowa od powodzi. Plan pracy obejmuje: zakończenie zasklepienia Rudawy, ukończenie przerwanych zabudowań bulwarowych (pod Wawelem i na Ludwinowie) łącznie z korekcyą Wilgi, wreszcie budowę zapory w Porąbce, która uchwyci znaczne zapasy wody do zbiorników i umożliwi wykorzystanie siły elektrycznej. Drugim celem podróży p. ministra jest przyspieszenie tempa budowy gmachów państwowych, przez co również złagodzone zostanie dość dotkliwe w województwie krakowskiem bezrobocie.

Co do prac najbliższych w całem państwie, to budżet tegoroczny stosunkowo wydajnie wyposażył resort ministerstwa robót publicznych. Odbywają się narady celem ujęcia inwestycyi państwowych na okres lat 10—15 w systematyczny plan tak odnośnie do budynków państwowych, jakoteż do sieci drogowej, w szczególności w b. Kongresówce na wschód od Wisły, do wymiany mostów drewnianych na mosty stałe i do regulacyi działu wodnego. Ogólny ten plan przewiduje budżet około jednego miliona złotych na co w tym roku wyznaczono 60 tys. złotych. Okres 10—15 lat dla przeprowadzenia tych robót da się skrócić, jeżeli czyto sytuacya ogólna się poprawi, czy też jeśli uzyskamy specyalną pożyczkę na cele tych inwestycyi, lub też pożyczkę annuitetową. Niestety wielorakość obowiązków, jakie spoczywają obecnie na rządzie w okresie budowy państwa, nie pozwalają na zbyt szybkie inwestycye. Dlatego też w ostatnich 6-ciu latach zdołaliśmy rozbudować świeżych dróg o długości tylko 300 klm., a zatem nawet mniej, niż rozbudowali okupanci podczas dwóch lat okupacyi.

Od roku 1921 zbudowano w województwie krakowskiem 40 nowych mostów, w tem 5 żelazobetonowych. Na najbliższe inwestycye przeznaczono dla województwa krakowskiego w tym roku trzy miliony złotych. Chodzi tu o ukończenie budynków przy szkole weterynaryjnej (50.000 zł), o remonty i rozbudowę Akademii Sztuk Pięknych (90.000 zł) oraz szkoły przemysłowej (150.000), zapoczątkowanie planów gmachu Sprawiedliwości, który po usunięciu budynku obecnego sądu okręgowego karnego ma stanąć na tem samem miejscu, zaś więzienia stanąć mają na Łobzowie.

Dla Tarnowa przeznaczono 1 462.000 zł na budowę sądu i więzienia. dla Oświęcimia 62.000 na przebudowę urzędów, dla Chrzanowa 60.000 na budowę gimnazyum.

Wkońcu pan minister poruszył najważniejszą dla szerokich kół ludności kwestyę jaknajszybszego utworzenia komitetu rozbudowy dla złagodzenia stosunków mieszkaniowych w naszem mieście. Jak wiadomo, Bank Gospodarstwa udzielać będzie na ten cel dla osób prywatnych kredytu 50-cio procentowego, zaś dla kooperatych kredytu 40-procentowego. Listy zastawne w tym celu wydane zabezpieczone będą gwarancyą rządu do wysokości pół miliarda złotych polskich. Zakres korzystania z tego kredytu zależnym jednak jest od wysokości wpływów 6-procentowego podatku lokatorskiego, któryto wpływ ma służyć na potanienie kredytu udzielanego dla tych celów. Gdyby wpływy te nie zostały użyte na ten cel, pożyczki udzielane przez rząd z zapasów pożyczki amerykańskiej musiałyby być również oprocentowane na 12 proc. Dlatego też jaknajszybsze organizowanie komitetów rozbudowy jest dziś postulatem dnia. W Warszawie komitet ten pracuje już nadzwyczaj sprawnie.

Konferencya trwała przeszło godzinę.

Jak się u nas wydaje „naukową" encyklopedyę?

Bezczelność „naukowa", którą godzi się napiętnować.

W Warszawie wychodzi wydawnictwo Encyklopedyi powszechnej tzw. Ultima Thule pod redakcyą Dra St. Fr. Michalskiego (ul. św. Barbary l. 16). Na stronie 151 znajdujemy pod słowem **alkohol:** taki ustęp, omawiający „przy sposobności" delegacyę szynkarską która swego czasu była we Wiedniu w sprawie zniesienia szynków:

„Dziwny był widok tych średniowiecznych typów w długich chałatach, jarmułkach, z wielkimi brodami i pejsami, o twarzach drapieżnych i zdeprawowanych, gdy błąkali się po ulicach nowoczesnego miasta, walcząc o to, by żydowski szynk w Galicyi stał się uświęconą nienaruszoną instytucyą".

Oto próbka pod literą „A" tej „naukowej" ohydy „Wydawnictwa", które ma spełnić cel naukowy, używa się do najbardziej ulicznej propagandy antyżydowskiej, nazywając Żydów **„drapieżnymi i zdeprawowanymi".**

Niema dość słów, by napiętnować poziom takiej „encyklopedyi", która zniża się do dwugroszowych, a nawet gorszych komentarzy.

Ultima Thule — ultima arrogantia!

Kto w Polsce ma tylko trochę szacunku dla objektywnej nauki i informacyi, ten będzie wiedział, co zrobić z tem wydawnictwem krzykliwie reklamowanem.

Do kosza — prospekty tej naukowej encyklopedyi.

— **JUBILEUSZ KRAKOWSKIEJ STRAŻY POŻARNEJ.** Prezydyum miasta Krakowa urządza w czerwcu rb. jubileuszowy obchód 50-lecia miejskiej zawodowej straży pożarnej, i 60-lecia towarzystwa ochotniczej straży pożarnej w Krakowie. Obchód połączony będzie ze zjazdem zawodowych straży pożarnych. W celu zorganizowania tego obchodu prezydyum miasta powołało specyalny komitet.

— **URUCHOMIENIE AUTOBUSU TRAMWAJOWEGO** na przestrzeni Salwator -Wola Justowska uległo w bież. roku opóźnieniu, a to z powodu naprawy nawierzchni ulicy Królowej Jadwigi. Roboty zostaną prawdopodobnie ukończone w przyszłym tygodniu tak, że uruchomienie autobusu spodziewane jest od 1 czerwca br. Bilet jazdy będzie kosztował 1 zł. od osoby w jedną stronę.

— **REEMIGRANCI Z AMERYKI.** Z końcem lipca br. przyjeżdża z Ameryki do Gdańska statek z 400 rodzinami polskimi. Z liczby tej około 50 rodzin wraca do Krakowa i okolicy, częścią na stałe, a częścią na 3 miesięczny pobyt, związany z czasem postoju statku amerykańskiego w Gdańsku. W związku z przyjazdem reemigrantów wpłynęło do władz skarbowych wiele podań o zwolnienie rzeczy przywiezionych z Ameryki od opłaty celnej.

— **WIZYTACYA POLICYI KRAKOWSKIEJ.** Wczoraj przyjechał do Krakowa z ramienia głównej komendy policyi z Warszawy insp. Kaufman, celem dokonania wizytacyi policyi państwowej w okręgu krakowskim. Insp. Kaufman w towarzystwie komendanta okręgowego insp. Pilcha zwiedzał wczoraj biura komisaryatów policyjnych oraz ekspozytury urzędu śledczego.

— **ISSEPI PRZED SĄDEM.** Dziś przepołudniem odbędzie się w krakowskim sądzie okręgowym karnym rozprawa przeciw b. dyrektorowi szkoły powszechnej Issepiemu, oskarżonemu o przestępstwa na tle seksualnem. Issepi odpowiadać będzie za shańbienie nieletnich dziewcząt. Rozprawa będzie tajna.

— **SPRAWA NADUŻYĆ W INTENDANTURZE KRAKOWSKIEJ.** Śledztwo w sądzie wojskowym w sprawie nadużyć kapitana Zatloukala w krakowskiej intendaturze zostało już ukończone. Sędzia śledczy odesłał akta do prokuratury wojskowej, która przystąpiła już do wygotowania aktu oskarżenia. Rozprawa przeciw kap. Zatloukalowi odbędzie się w czerwcu br. Na onegdajszem posiedzeniu dyspozycyjnem sądu wojskowego uchwalono zwolnić kap. Zatloukala z aresztu śledczego, wobec czego będzie on odpowiadał z wolnej stopy.

— **STATYSTYKA PRZESTĘPCZOŚCI ZA MIESIĄC KWIECIEŃ** br. przedstawia się w okręgu województwa krakowskiego następująco: przestępstwa polityczne 1, bunt i opór władzy 5, inne przestępstwa przeciw władzy 38, przestępstwa urzędowe 4, dezercya 32, zakłócenie spokoju publ. 23, ukrywanie przestępców 2, przemytnictwo 6, włóczęgostwo i żebranina 251, fałszerstwo pieniędzy 2, fałszerstwo dokumentów 3, fałszerstwo artykułów spożywczych 1, fałszerstwa innego rodzaju 1, rabunek i rozbój 5, morderstwo i zabójstwo 10, dzieciobójstwo 9, inne rodzaje pozbawienia życia 5, podpalenie zbrodnicze 9, stręczenie do nierządu 5, przestępstwa natury seksualnej 7, inne przestępstwa przeciwko moralności 76, uszkodzenie cielesne 335, spędzenie płodu 15, podrzucenie dziecka 6, świętokradztwo 1, kradzieże kasowe z włamaniem 3, kradzieże kolejowe 58, innego rodzaju włamania 226, kradzieże kieszonkowe 79, inne kradzieże bez włamania 1396, oszustwo 281, wymuszenie 9, sprzeniewierzenie 25, paserstwo 19, lichwa i paskarstwo 118, hazard karciany 3, kłusownictwo 16, przekroczenie przepisów sanitarnych 940, przekroczeń handlowo sanitarnych 1721, zagięcie osób 13, przekroczenie meldunkowe 424, opilstwo 1189, przekupstwo 3, przywłaszczenie 18, krzywoprzysięstwo 1, ucieczka aresztantów 8, różne 6333, razem 13713.

— **UJĘCIE SPRAWCY DWÓCH NAPADÓW RABUNKOWYCH.** Dnia 8 bm. około godz. 8 wieczór wracali Tomasz Pikuła i Zofia Pikułowa z odpustu w Trzebini do swego domu w Nieporażu i w drodze między Trzebinią a Bolęcinem przyłączył się do nich nieznany mężczyzna i szedł z nimi aż do lasu pod Bolęcinem. W lesie mężczyzna ów zażądał od Pikułów rzeczy, które Pikułowie mieli zakupić na odpuście, a gdy Pikułowie odmówili, mężczyzna ów rzucił się na Pikułę, przewrócił do na ziemię i zaczął kopać butami po głowie następnie uderzył kułakiem parę razy po głowie Pikułową. Pikułowa upadłszy na ziemię poczęła krzyczeć, na skutek czego nadbiegli ludzie z tyłu idący, co widząc sprawca zbiegł do lasu. Policya ujęła sprawcę napadu w osobie Jana Kaczmarczyka (lat 19), robotnika zamieszkałego w Młoszowej. Napadł on również na Stanisława Górskiego, któremu zrabował 2.50 zł. oraz nóż. Przy rewizyi znaleziono u Karczmarczyka nóż, który poszkodowany Górski poznał oraz kwotę 1.15 gr. Karczmarczyk skonfrontowany z poszkodowanymi został przez tychże rozpoznany jako sprawca obu napadów. Kaczmarczyk został oddany sądowi powiatowemu w Krzeszowicach.

— **„PANICZ“ MORDERCĄ POLICYANTA.** Dn. 16 bm. zamordowany został starszy posterunkowy policyi Gnus w Cieplicach pow. Jarosław. O popełnienie mordu podejrzani są bandyci Kosior false Panicz i Miłkowski oraz trzeci osobnik nieustalonego nazwiska.

— **STRASZNA ŚMIERĆ POLICYANTA.** Wczoraj o godz. 8'30 rano posterunkowy Władysław Maziarski z posterunku policyjnego na dworcu towarowym, pełniąc służbę na torze kolejowym, dostał się przez nieostrożność między zderzaki i poniósł śmierć na miejscu. Zmiażdżone kompletnie zwłoki przewieziono trupiarką do medycyny sądowej.

— **TRÓJKA WŁAMYWACZY.** Aresztowano Adama Szaraja, Stanisława Chachlowskiego i Stanisława Semlaka za włamanie dokonane dnia 7 bm. do mieszkania Tobiasza Lieblicha przy ul. Wielickiej 52. Włamywacze skradli tam garderobę wartości 750 zł i 110 zł w gotówce.

— **Z DRUGIEGO KONKURSU ŁAMIGŁÓWEK.** Redakcya uprzejmie uprasza p. Salę Hönig z Tarnowa o podanie dokładnego adresu celem odesłania nagrody. (Pieśni Bialika.).

— **ANGIELSKIE** keksy „Branka“ przynoszą nam duchową i fizyczną tężyznę Anglików.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— **L. SOLSKI JAKO „WIELKI FRYDERYK“.** Jako drugą w cyklu swoich mistrzowskich kreacyj przypomni dzisiaj L. Solski niezrównanego Fryderyka, króla Prus, jak wiadomo: wielkie arcydzieło sztuki aktorskiej. Na przedstawienie to objawiało się od początku niezwykłe zainteresowanie, jednak podobnie jak inne sztuki, „Fryderyk“ grany będzie tylko kilka razy. Jutro popołudniu jeszcze raz „Przepióreczka“ Żeromskiego, w niedzielę zaś popołudniu zgodził się dyr. Solski grać jeszcze raz Łatkę w „Dożywociu“, dla pomnożenia liczby przedstawień tej komedyi.

— **BAGATELA.** We czwartek, 21 bm. jako w święto odbędą się dwa przedstawienia, popołudniu „Dzikus“, który po tem przedstawieniu schodzi na stałe z afisza. Na piątek 22 bm. naznaczoną została premiera oryginalnej groteski Luigiego Pirandella „Igraszki ról“. Nowość ta, która na wszystkich scenach, na których dotychczas była graną, święciła wielkie tryumfy, wystawioną będzie w „Bagateli“ z wielkim nakładem starań pod kierunkiem reżyserskim p. Dobrzańskiego. W głównych rolach ukażą się pp. Bruczowa, Dobrzański, Kwiatkowski Turski Wasilewski, Zbucki.

— **ASYGNATY ZNIŻKOWE W BAGATELI.** Dyrekcya Bagateli chcąc uprzystępnić bywanie w teatrze najszerszym sferom pracującej inteligencyi, dopuszcza asygnaty zniżkowe na wszystkie przedstawienia łącznie z premierami, oraz świątecznemi i niedzielnemi przedstawieniami.

— **OPERETKA „NOWOŚCI“.** Dziś w Nowościach senzacyjna premiera „Panna Puck“ z E Gistedt, która w tak krótkim czasie stała się ulubienicą publiczności. W operetce tej Elna Gistedt znajdzie wielkie pole do popisu. Balet układu Ciesielskiego „Amazonki“ i „Dzieci holenderskie“. We czwartek popołudniu po cenach zniżonych „Clocio“ Lehara w znakomitej obsadzie.

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.

Środa: „Wielki Fryderyk“.
Czwartek: pop. „Uciekła mi przepióreczka...“, wiecz. „Wielki Fryderyk“

BAGATELA

Środa: „Peer Gynt“.
Czwartek: pop. „Dzikus“; wiecz. „Peer Gynt“.

OPERETKA

Środa: „Panna Puck“.
Czwartek: pop. „Clocio“; wiecz. „Panna Puck“.

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Źle strzeżone dziewczęta“. Dramat obyczajowy w 7-miu aktach z Henni Weisse w roli głównej

UCIECHA: „Wróg kobiet“. Dramat erotyczny w 10 aktach. Nad program: Najnowsze modele paryskie.

WANDA: „W objęciach niewidzialnego wroga“. Film naukowy w 6-ciu aktach.

NOWOŚCI: „Golgota uczciwej kobiety“. Obraz filmowy w 2 seryach. Całość w jednym programie.

REDUTA: „Królowa Pawi“. Senzacyjny dramat w 8-miu aktach z Mae Murray w roli głównej. Nad programowo: Komedya w 2 aktach.

SZTUKA: „Hotel pod złotą kulą“. Dramat senzacyjno-erotyczny w 8-miu aktach z Heleną Makowską w roli głównej.

Ze sportu

POLSKA—CZECHY grają dn. 23 bm. w Pradze. Czesi wystawili przeciw Polsce drużynę amatorską w nast. składzie: Planicha, Zemsek — Krcma, Mondry — Svoboda — Sousenka, Mraz — Polacek — Nowak — Laslowniotka — Levys.

Kapitan związkowy p. Kuchar ustawił wreszcie definitywnie skład naszej reprezentacyi: Görlitz, Olearczyk — Cyll, Hanke — Gieras — Spojda, Adamek — Batsch — Kuchar — Przybysz — Szperling.

Na dwa dni przed zawodami Polska Czechy odbędą się we Lwowie zawody Cracovia—Pogoń! Ciekawem jest iż kapitan związkowy zezwala na rozegranie tych zawodów, które mogą się katastrofalnie odbić na kondycyi graczy reprezentatywnych, których aż pięciu daje Lwów. Interes klubowy jest nawet u kapitana związkowego ważniejszy od interesu państwowego!

MEDALE DLA PIŁKARZY. Jak nas informują mają piłkarze otrzymać medale. Rozdziałem medali zajmie się Polski Związek Piłki Nożnej.

MORAWSKA OSTRAWA bije Notts County 3:1. Senzacyjne zwycięstwo prowincyonalnej drużyny nad angielskimi zawodowcami.

POGOŃ—MAKKABI. Znana już u nas z zeszłorocznego zwycięstwa nad krakowską Jutrzenką, Pogoń katowicka, gra we czwartek dn. 21 bm. z Makkabi. Pogoń należy do najsilniejszych polskich drużyn górnego Śląska i odniosła w spotkaniach z drużynami krajowemi i zagranicznemi szereg bardzo poważnych zwycięstw, które kwalifikują ją do rzędu pierwszoklasowych zespołów polskich. W ostatnich zawodach o puhar śląski zajęła Pogoń pierwsze miejsce i zdobyła puhar.

Również w tym samym dniu zmierzą się rezerwy obu klubów przed zawodami głównemi. Przedmatch rozpoczyna się o godz. 3'15 główne zaś zawody o godz. 5.

SLAVIA, znakomita drużyna czeska gra jeden tylko match w Krakowie w sobotę dn. 23 bm. z Makkabi, która nie szczędząc kosztów chciała pokazać Krakowowi piękną grę tej słynnej drużyny.

RADOM—WARSZAWA 3:1 (1:1).

* * *

W pierwszym dniu turnieju tennisowego Anglia—Polska (15. V.) rozegrano 2 mecze z następującymi wynikami: 1) Lowe—Szwede 6:0, 6.0, 6:1 2) Wheatley—Förster 6:1, 6:2, 6:1. W obu meczach widoczna była przewaga Anglików. Gracze polscy przegrywali w dużej mierze z powodu zdenerwowania i dużej „tremy“, przyczem Szwedo wykazywał lepszą technikę, zaś Förster miał większe szczęście w grze.

W drugim dniu zawodów międzynarodowych Anglia—Polska o puhar Davisa, w meczu double Godfrey—Kingsley contra Steiner—Kuchar, zwycięstwo przypadło w udziale drużynie angielskiej, w stosunku — 6:4, 6:2, 6:2. Gra bardzo interesująca, szczególnej w 1-szym secie, gdzie bardzo ładną i efektywną grę pokazał Steiner. przewyższając o klasę swego partnera p. Kuchara, który grał niezwykle nerwowo. W dwuch pierwszych setach, pierwsza

gemmy należały do drużyny polskiej, co publiczność przyjęła z niezwykłym aplauzem. Anglicy przewyższali jednakże naszych graczy zarówno technicznie jak i taktycznie. Następnie rozegrane zostały dwa mecze pokazowe—towarzyskie, a mianowicie Lowe—Wheatley 6:3, 4:6, oraz gra podwójna — Lowe—Wheatley contra Godfrey—Kingsley zakończona wynikiem 6:2, 6:3. Sędzia p. Zawisza. Mecze rozpoczęły się punktualnie o godzinie 15, w którym to czasie przybył do Parku Sobieskiego Pan Prezydent Rzeczypospolitej w otoczeniu pp. ministra Kiedronia Szefa Kancelaryi Cywilnej Lenca, Komisarza Rządu na m. Warszawę Jarmołowicza, gen. Suszyńskiego, Szefa protokołu Przeździeckiego. Również świat dyplomatyczny reprezentowany był przez Posła angielskiego p. Max—Müllera z małżonką, oraz ambasadora Francyi p. Panafieu. Pan Prezydent bardzo się interesował grą i był obecny na turnieju do samego końca.

Na zakończenie turnieju z dnia wczorajszego 15. IV. odbyła się gra pokazowa parami z następującym wynikiem: Kingsley (Anglia). Marszewski (Polska) contra Godfrey (Anglia), Zawisza (Polska) 6:4, 4:6, 6:4. Na turnieju zauważyliśmy wiele wybitnych osobistości, ze świata polityczno-dyplomatycznego i sportowego, a między in.: min. spr. zagr. Skrzyński, wice-marszałek i prezes Związku Związków Osiecki poseł Wielkiej Brytanii Max Müller, ambasador francuski Panafieu, szef Protokułu Dyplomatycznego M. S. Zagr. p. Przeździecki, przedstawiciele prasy i inni.

W związku z podanymi wiadomościami o międzynarodowych rozgrywkach tennisowych o puhar Davis'a, w przyszłym tygodniu odbędą się następujące mecze: Dania—Rumunia, w Rochampton. Belgia—Indye, w Brukselli. Holandya—Czechosłowacya w Nordwich.

Ze świata.

BIBLIA TŁÓMACZONA NA 572 JĘZYKÓW.

W tych dniach odbyła się w Londynie 125-ta doroczna konferencya brytyjskiego i zagranicznego Tow. Biblijnego. Przewodniczył lord Daryngton. W mowie inauguracyjnej podkreślił przewodniczący iż Pismo Święte opanowuje coraz więcej myśli i życie ludzkości.

Sekretarz stanu dla spraw wewnętrznych William Joynson—Hicks w swem przemówieniu stwierdził, iż Pismo Święte nigdy do tej pory nie było tak rozpowszechnione na całym świecie jak obecnie. Minister cytował słowa Asquitha, który powiedział, iż biblia znajdująca się w każdym domu angielskim, jest symbolem jedności narodu angielskiego.

Sekretarz Tow. Biblijnego, Rev dr. J. H. Riston zakomunikował zebranym iż w przeciągu roku sprawozdawczego biblia została znowu tłómaczona na dalsze sześć języków, tak, iż obecnie biblia tłómaczona jest ogołem na 572 języki. W Rosyi zabroniony jest import biblii z zagranicy. Dr. Zwemer oświadczył, że również w krajach mahometańskich i w Chinach istnieją towarzystwa biblijne i że Pisma Święte zajmują pierwsze miejsce w literaturach wspomnianych krajów. W wielu krajach tłómaczenie biblii jest wogóle zapoczątkowaniem egzystencyi literatury danego kraju.

Ze sprawozdania rocznego tow. wynika, iż w przeciągu ostatniego roku rozpowszechniono 10 milionów egzemplarzy Pisma Świętego. Jest to trzeci wypadek od czasu istnienia tow. biblijnego, kiedy w czasie jednego roku rozpowszechniono tak wielką liczbę egzemplarzy biblii.

W końcu zakomunikowano zebranym, iż towarzystwo zamierza wybudować w Jerozolimie monumentalny „Dom Biblii“.

„Towarzystwo biblijne“ rozwija na polu rozszerzenia Biblii bardzo pożyteczną działalność. Nie ogranicza się ono jednakowoż wyłącznie do rozszerzania tej Księgi ksiąg lecz rozwija przytem działalność misyonarską.

WIEK OJCA WPŁYWA NA UZDOLNIENIE DZIECI.

Amerykański badacz Redfield, przedstawiciel nowoczesnej teoryi dziedziczności, ogłosił wyniki swych długoletnich badań dochodząc m. in. do zadziwiającego twierdzenia, że mężczyźni starsi, a nie młodzi, jak sądzono dotychczas mają naogół dzieci zdolniejsze. Badania Redfielda rozciągają się na 1028 znakomitych ludzi różnych krajów, ras i zawodów. „90 proc. wszystkich przestępców — pisze on — są dziećmi b. młodych ojców. Również Napoleon, Aleksander W., Fryderyk II i Roosevelt byli synami ojców liczących mniej niż 31 rok, a wojowniczy i gwałtowny charakter tych mężów przypisuje wyłącznie tej okoliczności. Artyści, muzycy i pisarze urodzeni zostali od ojców w latach 31—40, jak dowodzą przykłady Bacha, Beethovena Mendelsohna, Goethego, Szekspira, Rafaela i Rembrandta. Ojcowie największych mężów stanu mieli 41 — 50 lat. Bismarck, Cromwell, Gladstone, Katon przyszli na świat, kiedy ich ojcowie mieli ponad 40 lat. Konfucyusz zaś i Bacon są dziećmi ojców, którzy przekroczyli 50 lat.

LICZNE POTOMSTWO. W Wuest- Kerck, w prowincyi belgijskiej Limburgu, zmarł w tych dniach włościanin tamtejszy Hendrik Van Mechelen, przeżywszy 96 lat. Van Mechelen posiadał, umierając 14 dzieci, 108 wnuków i przeszło 150 prawnuków. W pogrzebie starca uczestniczyło około 250 potomków jego w prostej linii.

Przegląd gospodarczy.

Sytuacja w handlu włókienniczym

Łódź, 14 maja.

W ciągu ostatnich trzech dni na rynku wyrobów bawełnianych zapotrzebowanie na towary letnie w dalszym ciągu było znaczne. Największym popytem cieszą się kretony, etaminy, batysty i liberty. Zaznaczyć należy, iż kupcy skarżą się na brak towarów jak batysty i liberty, za które przy sprzedaży hurtownicy żądają pokrycia gotówkowego, co w wielu wypadkach było powodem do niezawarcia tranzakcyi. Ogólnie przypuszczają, że przemysłowcy i hurtownicy, korzystając ze wzmożonego ruchu, chcą doprowadzić do sztucznego braku towarów najbardziej poszukiwanych, aby w ten sposób uzyskać jak najdogodniejsze warunki sprzedaży. Zapotrzebowanie kupców górnośląskich było znaczne natomiast zapotrzebowanie kupców poznańskich i małopolskich było nieco słabsze. Sytuacya finansowa w ostatnich dniach w Łodzi doznała dalszej poprawy.

Jest to zjawisko niezmiernie ważne i pomyślne. Dzięki ożywieniu w handlu detalicznym, hurtownicy przypuszczają, iż ruch trwać będzie do Zielonych Świąt. Największym popytem w handlu detalicznym cieszyła się popelina, dzięki temu, iż znajduje ona zbyt przeważnie u wytwórców bielizny męskiej i konfekcyi damskiej. Ceny pozostały narazie zupełnie bez zmiany.

Na rynku towarów czesankowych w porównaniu z ub. tygodniem nastąpiła niewielka poprawa. Zebranie fabrykantów przędzy czesankowej zapowiedziane na dzień 11-go bm. w sprawie zniżki cen, przędzy czesankowej, nie odbyło się, skutkiem sprzeczności zdań wśród samych fabrykantów. Jedni uważają, iż warunki obecne nie pozwalają na zniżkę cen przędzy, a drudzy byli za tem, by ceny przędzy zostały obniżone, co spowodowałoby pewną zniżkę towarów, zwiększyłoby zapotrzebowanie. Zwiększony ruch panuje w sprzedaży detalicznej wskutek czego przewidują, że detaliści poczynią świeże zakupy, co może wpłynąć na poprawę sytuacyi. Przemysł czesankowy znajduje się w tem gorszem położeniu, iż sezon wełny czesankowej ma się już ku końcowi i już w najbliższej przyszłości powinno się wyrabiać materyały zimowe. O ile sytuacya nie dozna poprawy dzięki wzmożonemu ruchowi, u wielu hurtowników i przemysłowców mogą zostać znaczne ilości towarów na składach, co bezwzględnie wpłynie na spadek cen.

Tranzakcye dokonywane były na kredyt wekslowy dochodzący od 80 do 120 dni, podczas gdy dotychczas można było otrzymać towary na weksle tylko 120 dniowe.

Na rynku towarów wełnianych panuje zupełna cisza: Jakkolwiek myślano, że po ustaleniu się pogody musi się rozpocząć znaczne ożywienie, narazie w tej branży o tem niema mowy. Naogół hurtownicy tej branży są nastrojeni bardzo pesymistycznie i twierdzą, iż na sezon letni właściwie liczyć już nie można.

Przypuszczają jednak, iż cisza potrwa do końca miesiąca kiedy urzędnicy za otrzymaną gotówkę będą czynić zakupy. Nieliczni kupujący interesowali się wyłącznie towarami letnimi. Warunki sprzedaży nie uległy zmianie. Przyjmowano wyłącznie weksle, dochodzące do 120 dni. Jeśli jednak zastój potrwa dłużej przemysłowcy będą zmuszeni obniżyć ceny.

Na rynku towarów jedwabnych ruch w dalszym ciągu trwa. Z towarów czysto jedwabnych poszukiwane jest crepe de chine. Jest rzeczą bardzo charakterystyczną, w dobie przeżywanego przez przemysł nasz kryzysu, że jedynie przemysł jedwabny znajduje się w stosunkowo najlepszych warunkach. Dzieje się to w pierwszym rzędzie z tego powodu, iż wyroby przemysłu jedwabniczego przeznaczone są prawie wyłącznie na użytek pań a ciągle zmieniająca się moda damska wytwarza wciąż nowy popyt.

W-r.

FINANSE

BILANS BANKU POLSKIEGO. W ciągu pierwszej dekady maja przybyło złota za 399,00 zł.. natomiast ubytek walut netto wynosi 16 milj. złotych. Portfel wekslowy wzrósł o 900,000 zł. natomiast zmniejszyły się o 3 milj. zł. pożyczki lombardowe. Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 18·9 milj. zł., rachunki żyrowe zaś wzrosły o 20 milj. zł.

LOKAUT NA NIEMIECKIM ŚLĄSKU. Na Śląsku wybuchły zażarte walki zarobkowe. W samym Wrocławiu 10 tys. robotników metalowych straciło pracę z powodu lokautu. W innych miejscowościach Dolnego Śląska zostało zlokautowanych 12,500 robotników. W przemyśle drzewnym panuje podobna sytuacya. Zwolniono tam ok. 10,100 robot.

FIASCO BANKU SOWIECKIEGO W PARYŻU. Rokowania, które w ostatnim czasie toczyły się między dyrektorem rosyjskiego banku sowieckiego a wielkiemi bankami francuskiemi w sprawie założenia rosyjskiego banku sowieckiego w Paryżu, zostały przerwane, ponieważ żaden z banków francuskich nie chce subskrybować połowy potrzebnego kapitału.

ANGLIA ODMAWIA KREDYTU SOWIETOM. W odpowiedzi na interpelacyę w izbie gmin oświadczył podsekretarz urzędu skarbu, że oba zaprotokułowane sowiecko-rosyjskie tow. handlu zagranicznego „Arces“ i „Centrosojusz“ na podstawie ustawy o popieraniu handlu zagranicznego zażądały kredytu państwowego, pierwsze w wysokości 20,000 f. s., drugie 100,000 f. st. Komisya, która zajmuje się sprawą udzielania kredytów, na podstawie tejże ustawy sprzeciwiła się udzieleniu wzmiankowanego kredytu.

SOWIETY WYPUSZCZAJĄ ZŁOTE CZERWOŃCE. Do Moskwy nadeszła już pierwsza partja złotych czerwońców bitych w petersburskiej mennicy. Komisaryat finansów S. S. S. R. cofnął dawne swoje zarządzenia wypuszczenia złotych czerwońców do obrotu, które ukażą się dopiero 1 lipca 1925 r. Pierwsza partya zostanie wypuszczoną już 20 maja br. Poszczególne sztuki już biorą udział w obrocie. Pierwsze transporty złotej waluty skierowane zostaną w okolice pograniczne dla celów propagandy i reklamy.

WADYA I KAUCYE PRZYJMOWANE PRZEZ URZĘDY PAŃSTWOWE. Ministerstwo Skarbu ujednostajniło sposób przyjmowania i zabezpieczania wadyów i kaucyi przy umowach, zawieranych z władzami państwowemi. Zgodnie z ustalonymi zasadami wysokość wadyów składanych przy przetargach winna wynosić od 1 do 3 proc. ceny ofertowej. Wadya te mogą być składane w gotowiźnie, książeczkach wkładowych, papierach państwowych, akcyach, w listach gwarancyjnych banków upoważnionych przez Min. Skarbu i w wekslach. Kaucye pobierane na zabezpieczenie umów mogą dochodzić do wysokości 5 proc. ceny umówionej i składane być mogą w sposób przewidziany dla wadyów.

PODATKI

EGZEKUCYE PODATKOWE. Z powodu skarg ze sfer poselskich na pobieranie kosztów egzekucyjnych za każdą czynność egzekucyjną dokonaną w celu ściągnięcia należności jak również przeprowadzenia licytacyi majątku ruchomego bez uprzedniego ogłoszenia p. Min. Skarbu w dniu 8 bm. rozesłał do wszystkich izb skarbowych przypomnienie, że ... proc. opłata za czynności egzekucyjne przy ściąganiu zaległości podatkowych stanowić winna całkowicie odszkodowanie Skarbu za wszystkie czynności egzekucyjne podjęte celem ściągnięcia danej zaległości podatkowej. Nadto przypomniano organom podatkowym, iż sprzedaż licytacyjna zajętych ruchomości przeprowadzona być może nie inaczej, jak po uprzedniem należytem ogłoszeniu o mającej się odbyć licytacyi. Ogłoszenie licytacyi dokonane być winno w sposób przewidziany w odnośnych przepisach dzielnicowych, z których treścią urzędnicy kierujący egzekucyą i sekwestratorzy powinni być należycie zaznajomieni przez inspektorów skarbowych.

PODATEK OBROTOWY W NIEMCZECH. Podatek obrotowy od eksportowanych towarów zaprowadzony w Niemczech w dobie inflacyi ma być zniesiony. Oznacza to nowe ułatwienie dla zdolności konkurencyjnej Niemiec.

PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ CEMENTOWY W R. 1924. W roku 1924 wyprodukowano tylko 400,000 ton

cementu wobec 600,000 ton przedwojennego zużycia rocznego. Konsumcya cementu na głowę w stosunku do norm przedwojennych spadła z 20 do 15 kg. na głowę. Natomiast wzrósł eksport cementu do 32.2 tys. ton w stosunku do 20.1 tys. ton w r. 1923. Prawie całkowity wywóz cementu dostał się na rynki czeskie i bałkańskie. Ceny wewnętrzne cementu w pierwszym kwartale 1924 r. przekroczyły równię cen przedwojennych o 20 proc. poczem spadły raptownie na jesień do 75 procent tej wysokości.

O NIEZALEŻNOŚĆ PRZEMYSŁU RUMUŃSKIEGO. Rząd rumuński przedłożył parlamentowi projekt ustawy o organizacyi przemysłu dla obrony kraju. W motywach zaznaczono, że państwo ma pierwszorzędny interes w zapewnieniu gospodarczej niezależności kraju. Dla osiągnięcia tego celu projektuje rząd, by pewne gałęzie przemysłu, które nie zdołają się rozbudować na zwykłych zasadach rentowności były otoczone specyalną opieką państwa. Rząd ma być obowiązanym do oddawania tego rodzaju fabrykom wszystkich zamówień danego działu i to po cenach, które mogą przekraczać o 5 proc. oferty zagraniczne. Ponadto ma rząd gwarantować minimalną dywidendę w wysokości 7 proc. w zamian za co posiada jednak prawo nadzoru nad owemi fabrykami.

RUCH HUT CYNKOWYCH I OŁOWIANYCH W POLSCE W LUTYM R. 1925. Na całym obszarze Rzeczypospolitej w woj.: śląskim, krakowskim i kieleckim czynnych było 24 hut cynkowych i 2 huty ołowiane, taksamo jak w styczniu. Robotników zatrudnionych w hutach cyknowych było 11,826 (styczeń 11,852), zaś w ołowianych 605 (styczeń 604). Cynku surowego wytworzono w m-cu lutym 8 683 ton (styczeń 9,407 ton) i 2,144 ton ołowiu surowego (styczeń 2,326 ton). Dane powyższe obejmują Zakłady hutnicze produkujące cynk i ołów surowy, blachę cynkową i ołowianą, oraz produkty prażenia blendy cynkowej i błyszczu ołowianego.

KOMUNIKACYA

KOMUNIKACYA ZE SZWAJCARYĄ I WŁOCHAMI. W ostatnich dniach ukazała się taryfa polsko-włoska i polsko-szwajcarska. Taryfy te umożliwiają nabywanie bezpośrednich biletów do wszystkich większych stacyi Wołch i Szwajcaryi, jak i również regulują wysyłkę bagażu i towaru do tych stacyi.

—o-o—

Z GIEŁDY.

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	19 V.	18 V.
Polski Bank Przem. I-VII	0·27	0·28
Bank Hipoteczny	0·46	—
Bank Małopolski	0·29	0·28
Ziemski Bank Kredyt.	0·12	0·12
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	8·40	8·50
Polskie Tow. Handl.	0·25	0·25—0·26
Handl. Sp. akc. „Impex“	—	—
„Pharma“ Mag. Jawornicki“	0·73—0·75	0·75
Tow. han. Bracia Kolniccy	—	—
„Polski Glob“	—	—
Żegluga Polska	—	0·12
Zieleniewski I—IV	10·50	10·60
H. Cegielski, Poznań	20·00	19·00
Parowozy I—V.	0·61—0·63	0·65—0·61
„Automotor“ fabr. samoch.	0·50	—
„Kmiesz“ fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	—	0·37—0·38
Zakłady amunic. „Pocisk“	—	—
„Góraż“ fabryka cementu	—	14·10—1[illegible]·5
Sierszańskie Zak. Gor. S. A.	2·60	2·50
„Tepege“ Tow. dla prz. gór.	1·12	1·15
Polska Nafta	—	—
„Fokucie“ Naft. Sp. akc.	—	0·27
„Olkusz“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny	—	—
„Steżer“ Tow. zakł. bud.	—	—
Syndykat keszyk. Kraków	—	—
Fabr. przet. d. w Trzebin.	—	—
„Azot“ I—IV.	—	0·26
„Agrochemia“	—	—
„Spirytus“ Przemysł spiry.	—	0·63—0·65
Fabr. cukru w Chodorowie	3·70	3·60—3·50
Cukrownia Chybie I.	4·10—4·20	—
A. Piasecki	—	—
Fabr. porcel. w Ćmielowie	—	—
Elektr. w Sieruszy I-IV	—	0·18
S. W. Niemojowski	—	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

Giełda wiedeńska z dnia 19 b. m. (PAT.) **Dewizy.** Amsterdam 28535, Zagrzeb i Belgrad 1151, Berlin 16882, Bruksela 3 64, Budapeszt 9960, Bukareszt 3·5, Chrystania 118·0, Kopenhaga 13 00, Londyn 3446, Madryt 10215, Medyolan 2875, Nowy Jork 7093, Paryż 3568, Praga 2102, Sofia 512, Sztokholm 18950, Warszawa 33610—13660, Zurych 13727, Dolary 705·90, Belgijskie — bułgarskie —·— duńskie —·— marki niemieckie 16822, angielskie 3437, francuskie —·—, holenderskie 28390, włoskie 28·75, jugosłowiańskie 1149, norweskie —·— polskie 13·50, rumuńskie 322, szwedzkie —·— szwajcarskie 13680 hiszpańskie — —, czeskie 2100, węgierskie 9965, tureckie —·—

Papiery lokacyjne. Ausfr. renta kor. 2·3, renta lutowa 2·6, losy tureckie 432·—, Bodenkredit 209·— austr. zakł. kred. 132 , koleje austr. 373·3.

Akcye: Zieleniewski 151, Silesja 8· Fanto 163, Gal Karpaty 121, Galicya 960, Siersza 35· Bank Małopolski 4·4, Bank hipot. 7·1. Tepege 17·5.

Lwów, 19. 5 PAT. Bank przem. 0.26 i pół, bank hipot. 0.49, browary 7.10, Chodorów 3.55, Pezet 0.18, Zieleniewski 10.50.

Lwów, 19. 5 PAT. Giełda zbożowa: pszenca 37—38, żyto 32—33, jęczmień małopolski przemiałowy 27—28, owies niemiecki loco Lwów 34—36.

• • •

Giełda warszawska z dnia 19 b. m. (PAT.) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. trranz. 5·17, bony złote — — — pożyczka złota 73, milionówka — — pożyczka dolarowa 62·0

Czeki: Belgia tranz. 26·13, Holandya tranz. 208·52 Londyn tran. 2517, Nowy Jork tranz. 517·— Paryż tranz. 2686, Praga tranz. 15·38, Szwajcarya tranz. 100·33, Wiedeń tranz. 73·10, Włochy tranz. 21·07.

Giełda warszawska z dnia 19 b. m. (PAT.) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków 0·27, Bank Przemysłowy Lwów 0·28, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 7·40 Puls 0·37, Wild 2·10, Cukier Warszawa 2·60, Cegielski 0·42, Ursus 1·10, Parowozy 0·58, Zawiercie 13·25, Żegluga 0·17, Polska nafta 0·22, Siła i Swiatło 0·34 Chmielów 0·35, Strachowice 2·01, Pocisk 1·10, Zieleniewski 10·30, Żyrardów 8·40, Chodorów 3·60.

Zurych, 19. 5 PAT. Paryż 26.75, Londyn 25.10, Nowy Jork 517, Belgia 26 Włochy 20.97, Hiszpania 74.80, Holandya 207.70, Berlin 123. Wiedeń 72.80, Sztokholm 138 i jedna czwarta, Oslo 86, Kopenhaga 97.05, Sofia 375, Praga 15.30, Warszawa 99.40, Budapeszt 0.726, Białogród 840 Ateny 925, Konstantynopol 280, Bukareszt 245, Helsingfors 13.02, Buenos Aires 205. Tendencya spokojna.

STOSUNKI ANGIELSKO SOWIECKIE. Obrót handlowy między Anglią a Rosyą na podstawie oficyalnych danych angielskich przedstawia się jak następuje: w r. 1924 przywieziono do Anglii z Rosyi rozmaitych towarów na ogólną sumę 20 milj. f. st. Natomiast wartość towarów wywiezionych w tym samym okresie z Anglii do Sowietów wyniosła 11,170,000 f. st., z czego przypada na angielskie kolonie 7,350.000 f. st., i 3,820.000 f. st. na towary angielskie. W pierwszym kwartale 1925 eksport angielski do Rosyi wyraża się cyfrą 4,599.000 f. st. z czego wypada na Anglię 1,502.000 f. st., a 3,097,000 f. st. na angielskie kolonie i towary cudzoziemskie. Przywóz rosyjski do Anglii w tym samym okresie czasu wzrósł do 3,245.000 f. st.

TELEGRAMY.

Kalfow w Londynie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 19. 5 (D.) Z Londynu donoszą: Wczoraj przybył tam bułgarski minister spraw zagr. Kalfow i dziś został przyjęty w Foreign Office, gdzie konkonferował z Chamberlainem i podsekretarzem stanu dla spraw zagranicznych przedstawiając polityczną sytuacyę Bułgaryi. — Jak słychać pobyt Kalfowa w Londynie ma też na celu uzyskanie pożyczki dla Bułgaryi.

Ponowne odłożenie konferencyi ambasadorów

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Paryż, 19. 5 (K.) Posiedzenie konferencyi ambasadorów, która dziś miała zebrać się dla wygotowania odpowiedzi na notę niemiecką, zostało ponownie odroczone.

Przyjęcie u posła polskiego w Madrycie

Madryt, 19. 5 PAT. Poseł Sobański wydał wielkie przyjęcie na cześć infantki Izabelli oraz prezydenta rządu Primo de Rivery. Na przyjęciu był obecny korpus dyplomatyczny. Raut uprzemiaciła gra wybitnego pianisty p. Artura Rubinsteina, który odegrał szereg utworów polskich i hiszpańskich. zyskując pełne uznanie audytoryum.

Anglia a powstanie w Maroku

Londyn. 19 5. Odpowiadając na interpelacye premier Baldwin oświadczył, że niema żadnego powodu do oskarżania Anglii, jakoby szczepy powstańcze marokańskie otrzymywały broń i amunicyę ze źródeł angielskich oraz jakoby piloci angielscy walczyli po ich stronie.

Kongres komunistyczny w Glasgowie

Londyn, 19. 5 PAT. W kołach konserwatywnych słychać, że rząd angielski pozwoli zagranicznym komunistom na przyjazd na kongres komunistyczny, który odbędzie się z końcem tego miesiąca w Glasgowie.

• • •

Londyn, 19 V. PAT. Rząd angielski zabroni komunistom kontynentalnym przyjazdu do Anglii na kongres komunistczny w Glasgowie.

Powrót do waluty złotej w Afryce południowej

Londyn. 19 V. PAT. Z Capetown donoszą, że rząd południowo-afrykański powrócił do parytetu złota.

Rząd australijski pragnie imigracyi do kraju

Londyn, 19 V PAT. Według wiadomości z Melburne, senator Wilson, kierownik komitetu emigracyjnego, oświadczył, iż rząd australijski w przeciągu 3-ch najbliższych lat może przyjmować rocznie 32.000 emigrantów, w następujących zaś latach po 35.000.

Przesilenie gabinetowe w Czechach chwilowo zażegnane

Praga, 19. 5 PAT. WBK. Ceske Slovo donosi, że w sprawie sytuacyi politycznej w szczególności w sprawie ceł agrarnych jak i ubezpieczenia społecznego zaszedł pomyślny zwrot tak dalece, że nie należy oczekiwać przesilenia gabinetowego.

Zgon znanego przemysłowca wiedeńskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 19. 5 (D.) Znany przemysłowiec wiedeński, Kestranek, dyrektor wielu towarzystw akcyjnych, m. i. Alpine Montangesellschaft uległ dziś atakowi apoplektycznemu w 63 roku życia.

Sąd wojenny w Sofii

Sofia, 19. 5 PAT. Sąd wojenny przystąpił dziś do sądzenia sprawy przeciwko Adeli Kołowej, Perczemiliewowi i innym oskarżonym o ukrywanie spiskowców komunistycznych Jankowa i Minkowa. Dziś rozpoczęto przesłuchiwanie świadków. Równocześnie we Vratzy rozpoczyna się proces przeciwko grupie członków nielegalnych organizacyi komunistycznych, działających w okręgu Vratzy.

Olbrzymi pożar lasów w Niemczech

Berlin, 19. 5 PAT. WBK. Berliner Tageblatt donosi, że wczoraj w południe w okręgu Neugard wybuchł pożar lasów. O godz. 5 popołudniu pożar dotarł do wsi Hornskrug, gdzie ludność ewakuowano. Przybyło wojsko ze Szczecina na ratunek. Jest to największy pożar, jaki nawiedził Niemcy od szeregu lat.

Zuchwały napad bandycki w Nowym Jorku

Nowy Jork, 19. 5 PAT. W centrum miasta zaatakowało wczoraj przedpołudniem czterech dobrze uzbrojonych bandytów w ulicy Spring Street, w której ruch jest bardzo wielki, przepełniony omnibus i zmusiło pasażerów groźbą rewolwerów do oddania przedmiotów wartościowych. Rabusie uciekli nierozpoznani.

PRZEWODNIK HANDLOWY.

Artykuły gospod.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości

A. SATTLER

GERTRUDY 24.

Tel. 4162. Tel 4162.

Galanterya

Samuel Rosenblum

Kraków, Miodowa 1.

Hurtownia towarów galant., stalowych, biżuteryjnych, skórkowych oraz wielki wybór lasek.

FORTEPIANY PIANINA FISHARMONIE

Skład

HELENA SMOLARSKA

Kraków

Szewska 9. Tel. 4365

Sprzedaż na raty do 10 miesięcy. Wybór olbrzymi

Metale

S. Sattler, Kraków

Stradom 13.

Wyroby metalowe, stalowe emal., nożownicze. Artykuły dla gosp. domowego

AKADEMIK

przygotowuje do egzaminów, udziela również lekcyi ogólnokształcących z przyrody oraz językami niem. Zgłoszenia pod „N. 4" do Adm. N. Dz.

Maszyny do pisania

Najlepsze nowoczesne maszyny cicho piszące dla biura i podróży:

„Urania" - „Diamond" - „Perkeo"

Zastępca:

Maksymilian Müntz

Kraków, Boncrowska 11.

Telefon 3125.

Lustra

szyby szlifowane, ramy do obrazów poleca najtaniej **S. Klipstein,** Kraków, ul. Dietlowska L. 87

Szkło

Pierwsza małop. fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp. Kraków, Grodzka 60, Tel. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

Spedycya

Cracovia Sp. transportowa Biuro spedycyjne ul. Grodzka 60. Tel. 4078.

Zabawki

Bi-Ba-Bo

Kraków

ul. Krakowska 14

Zródło najoryginal. i najtańszych zabawek

REKLAMA dźwignią :: handlu ::

DANCINGI DOMOWE

urządza światowej marki

GRAMOFON „His masters voice"

„GŁOS SWEGO PANA"

Gramofon ten najnowszej konstrukcyi (system R A D I O z podkładką mikrofonową) uznany przez pierwszorzędnych znawców całego świata za najlepszy.

Wzorowa reprodukcya bez szmerów.

Wielki wybór płyt, również żydowskich i hebrajskich kantorów: ROZENBLATTA. KWARTINA SIROTY.

THE GRAMOPHONE Co, Limited, LONDON.

Jeneralny reprezentant na Polskę:

JÓZEF WEKSLER

Kraków, Floryańska 25. **Lwów,** Sykstuska 2.

Drobne ogłoszenia

Dentystki-lekarki z dyplomem, poszukuje się na prowincyę. Warunki według umowy. Zgłoszenia pod „Lekarka" do Adm. N. Dz.

Maszynę do pisania, używaną lecz w bardzo dobrym stanie kupię. Rechen, Kraków, Salwator, Bronisławy 11

Poszukuję zdolnej ekspedyentki do handlu towarów modnych. **Manheimer,** Rynek gł. 9 (pasaż Bielska)

Pokoju umeblowanego możliwie z osobnem wejściem, poszukuje bezdzietne, młode małżeństwo. Zgłoszenia pod „Czerwiec" do Adm. N. Dz. 450

Unieważnia się zgubione dokumenty wojskowe na nazwisko Machel Herschkowicz, Słomniki

Żądajcie!

Najzdrowszego pieczywa francuskiego

Echaudés Français, Paris.

Dla

Cukrowo-chorych

Żołądkowo-chorych

Rekonwalescentów

i dla otyłych.

Do nabycia we wszystkich winno-kolonialno-gastronomicznych sklepach, aptekach i składach aptecznych.

KĄPIELE KWASOWĘGLOWE (nauheimskie) w zakładzie wodoleczniczym, Kraków, Szujskiego 11, Tel. 1295.

CHORE NERWY

Ile dni ma rok, tyle dni cierpień musi przebyć chory na nerwy człowiek, albowiem kiepskie, wyczerpane nerwy obrzydzają życie i sprawiają wiele cierpień. Kłujące bóle, zawroty głowy, uczucie lęku, całkowite lub połowiczne bóle głowy, szum w uszach, migotanie w oczach, zaburzenia w trawieniu, bezsenność, nadmierne pocenie się, kurcze mięśni, niezdolność do pracy i wiele innych objawów są to skutki słabych, wycieńczonych chorych nerwów

W JAKI SPOSÓB POZBYĆ SIĘ TEGO NIESZCZĘŚCIA.

Za pomocą prawdziwego **Kola-Lecithin,** który stał się źródłem dobroczynnym dla ludzkości. On wzmacnia w sposób zadziwiający czynności ciała, wzmacnia rdzeń pacierzowy i mózg, mięśnie i stawy, dodaje sił i otuchy życiowej.

W WALCE O ZDROWE NERWY

prawdziwy **Kola-Lecithin** stwarza nieraz cuda, doprowadza właściwe substancye odżywcze do najdalszych zakątów krwiobiegu, odżywia, dodaje otuchy, utrzymuje w świeżości i młodości. Możecie sami się przekonać, iż nie obiecuję Wam nic nieprawdziwego, gdyż w ciągu najbliższych 2 tygodni przesyłam każdemu, kto mi nadeśle swój adres zupełnie gratis i franko małe pudełeczko **Kola-Lecithin** i książkę, napisaną przez lekarza z długoletnią i wszechstronną praktyką, który sam walczył z takiem cierpieniem. Napiszcie mi wyraźny swój adres, nadeślę Wam natychmiast bezpłatnie to, co przyrzekłem.

ERNST PASTERNAK, Berlin S. O., Michaelkirchplatz Nr. 13

Oddział 667.

Mieszkanie słoneczne

w śródmieściu z komfortem w eleganckim domu, składające się z 4 pokoi, gabinetu wraz z urządzeniem i telefonem do odstąpienia. Zgłoszenia listowne do biura ogłoszeń B. Bloch, Kraków, Gertrudy L. 23 pod „Czynsz ustawowy N. 22"

Rutynowany

buchalter-bilansista

korespondent polsko-niemiecki z długoletnią praktyką w branży likierniczo-spirytusowej, poszukuje posady.

Zgłosz. pod „Samodzielny do Ad. N. Dz.

Skrzynie

wszelkiego rodzaju sprzedaje „Orzeł" S. A., ul. Librowszczyzna 3.

Kilku chłopców

do magazynu

przyjmie „ORZEŁ" S. A., Librowszczyzna 3.

Z działu obuwia mają pierwszeństwo.

PENSYONAT w ZEGIESTOWIE

wynajmuje pokoje na mieszkania sezonowe od 1 maja br.

Kuchnia rytualna. Ceny przystępne.

Z poważaniem

387 **A. Hochhauser, Zegiestów.**

NOWA DRUKARNIA DZIENNIKOWA

TELEFON 279. W KRAKOWIE, UL. ORZESZKOWEJ L. 7. TELEFON 279.

przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres drukarstwa wchodzące — w szczególności druki bankowe, kupieckie, przemysłowe, reklamowe, czasopisma i dzieła wykonując takowe starannie, szybko i po cenach umiarkowanych.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.